

Onderwerp

Jaarrekening 2018 en Begroting 2020 van de GR SW Fryslân

Voorstel

1. De zienswijze ten aanzien van de jaarrekening 2018 en de begroting 2020 van de GR SW Fryslân zoals verwoord in de conceptbrief vast te stellen;
2. De zienswijze aan de secretaris van de GR SW Fryslân te versturen;
3. De uitkomsten van de herstructurering beoordelen zodra die beschikbaar zijn c.q. verwerken in de begroting 2020 - 2023.

Aanleiding

De Gemeenschappelijke regeling SW Fryslân legt u de jaarrekening 2018 en de begroting 2020 voor. De GR maakt het beleid, is verantwoordelijk voor de goede uitvoering van het beleid, treedt op als werkgever van de cliënten met een SW-dienstverband en draagt de uitvoering van het beleid op aan Caparis NV.

Sinds 1 januari 2015 is de Participatiewet van kracht en vindt geen instroom meer plaats in de oude Wet Sociale Werkvoorziening. Om deze reden loopt het aantal SW-dienstverbanden gestaag terug. Dat leidt tot krimp in zowel de GR als de NV Caparis. Voortvloeiend uit de eerste stappen in 2016 wordt in 2019 gewerkt aan de transitie van de GR en de NV om de bedrijfsvoering toe te snijden op de nieuwe situatie. Daarbij wordt ook onderzocht welke governance-structuur het meest passend is.

Conform de Gemeenschappelijke regeling GR SW Fryslân worden de raden van de deelnemende gemeenten in staat gesteld om hun wensen en bedenkingen ten aanzien van de jaarrekening en de begroting kenbaar te maken.

Overwegingen

Jaarrekening 2018

Balans

Algemeen

Het balanstotaal daalt van € 7.019.000 naar € 6.261.000. Voornaamste mutatie zijn de van Caparis NV ontvangen aflossingen en de aan banken betaalde aflossingen, met een omvang van € 707.000. De GR heeft indertijd geldleningen aangetrokken bij banken en deze doorgeleend aan Caparis NV. Deze werkwijze heeft een concurrerende financiering van de NV geborgd. Gemeenten zijn in staat goedkope geldmiddelen aan te trekken. Die mogelijkheden gelden ook voor GR-verbanden. Caparis NV heeft voor de aangetrokken leningen zekerheden aan de GR SW Fryslân verstrekt in de vorm van pandrecht op voorraden en debiteuren.

Liquiditeit

Per 31 december 2018 bedraagt de ratio voor de liquiditeit 1,2 (€ 3.707.000/3.107.000). De liquiditeitsratio is ten opzichte van 31 december 2017 niet veranderd. Deze waarde is voldoende om de kortlopende schulden uit de korte beschikbare middelen te betalen.

Solvabiliteit

De Solvabiliteitsratio biedt inzicht in de mate waarin een organisatie aan haar verplichtingen kan voldoen. Deze ratio komt per jaarultimo 2018 uit op 9,6 %, tegenover 8,9 % op 31 december 2017. Binnen de GR zijn de deelnemende gemeenten gehouden de GR van voldoende financiële middelen te voorzien en is de waarde van 9,6 voldoende.

Resultatenrekening

Saldo

Het saldo in de resultatenrekening 2018 van de GR sluit op nihil, nadat de kosten van herstructurering over 2018, groot € 25.000, onttrokken zijn aan de Bestemmingsreserve Herstructurering. Deze Reserve is met de invoering van de Participatiewet op 1 januari 2015 ingesteld om de noodzakelijke herstructurering te bekostigen.

Stelselwijziging - BBV

Als doorwerking van het Besluit Begroting en Verantwoording heeft de GR de presentatie van de baten lasten over 2018 gewijzigd. De wijziging betreft met name de toerekening en verantwoording van overheadkosten. De kosten van overhead bestaan uit de kosten van de ondersteunende afdelingen; HRM, Administratie, Facilitair, Vastgoed, Ict etc.

De presentatie komt tot uiting in een overzicht van de kosten voor taakveld 0 Overheadkosten, zijnde overhead, treasury en mutaties op de reserves. Kosten respectievelijk € 4.684.000, € 62.000 en € 26.000.

Taakveld 6 verantwoordt de kosten van het Sociaal domein, zijnde de kosten van Begeleide participatie, met bedrag 54.131.000.

Dit advies maakt gebruik van het gebruikelijke overzicht Baten, Lasten, Financieringsfunctie en Resultaat voor en na bestemming.

Accountant

Van de huisaccountant heeft de GR SW Fryslân een goedkeurende contrôleverklaring bij de jaarrekening verkregen. Volgens HZG-accountants en adviseurs geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten als de lasten over 2018 als van de activa en de passiva van SW Fryslân op 31 december 2018, in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeente (BBV). Ook zijn de verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen.

Overzicht van Baten en Lasten

Navolgende tabel presenteert de baten, de lasten en het resultaat.

5.2.1 Overzicht van baten en lasten 2018

<i>x € 1.000</i>	Realisatie *) 2018	Gewijzigde begroting 2018	Oorspr. begroting 2018	Realisatie 2017
Baten				
Overige bedrijfsopbrengsten (doorbelasting aan Caparis)	4.442	4.490	4.490	4.537
Subsidie gemeenten uitvoering Sw	54.350	54.351	52.375	59.102
Totaal baten	58.792	58.841	56.865	63.639
Lasten				
Lonen en sociale lasten Sw	49.002	49.013	47.321	53.686
Overige personeelskosten Sw	1.790	1.768	1.642	1.774
Lonen en sociale lasten ambtelijk	4.442	4.490	4.490	4.537
Doorbetaling subsidie begeleid werken	3.489	3.484	3.326	3.565
Doorbetaling bonus begeleid werken	0	0	0	0
Overige kosten GR	94	86	86	142
Totaal lasten	58.817	58.841	56.865	63.704
Financieringsfunctie				
Rentekosten	60	64	64	82
Doorbelaste rentekosten (Caparis)	-60	-64	-64	-82
Saldo van de financieringsfunctie	0	0	0	0
Resultaat baten, lasten en financiering	-25	0	0	-65
Resultaatbestemming	25			65
Gerealiseerd resultaat na bestemming	0	0	0	0

Baten

De subsidiebijdragen van de deelnemende gemeenten komen uit op € 54.350.000. De raming lag op € 54.351.000, realisatie € 1.000 lager.

Als gevolg van mutaties in de gerealiseerde SE-bezetting zijn er tussen de gemeenten verschillen in de verschuldigde bijdragen ontstaan ten opzichte van de ramingen vooraf. Voor Heerenveen was vooraf een lagere SE-bezetting geraamd dan de uiteindelijke realisatie. Daaruit is een bijbetaling voortgevloeid van € 296.000.

De bijdrage per SE komt over 2018 uit op € 29.643 tegenover € 29.096 over 2017. Over heel 2018 zijn voor de deelnemende gemeenten 1.784,3 SE's gerealiseerd.

Lasten

In de GR vormen de loonkosten van de SW-cliënten ad € 49.002.000 de hoofdmoot. Over 2017 bedroegen de loonkosten € 53.686.000. De daling weerspiegelt de stop op de instroom in de (oude) WSW. Deze daling komt ook tot uiting in de aantallen Fte's. De realisatie over 2017 lag op 1.778 Fte's, en over 2018 op 1.594 Fte's.

De werkelijke loonkosten kwamen uit op € 30.746 per Fte (over 2017 € 30.187 per Fte). In de gewijzigde begroting was nog uitgegaan van € 30.652 per Fte. Ter afwikkeling van een niet volledig juist toegepaste CAO is over 2018 nog € 10.000 aan SW-medewerkers nabetaald. Deze uitgaven zijn na overleg overgenomen door Caparis NV. In de Jaarrekening van de GR is deze post neutraal verantwoord.

Wegens loonkosten ambtelijk kader is € 4.442.000 verantwoord. De werkelijke gemiddelde bezetting lag over 2018 op 62 Fte, over 2017 op 66 Fte's. Per Fte beliepen de loonkosten op € 71.559 versus € 69.019 over 2017.

Wet Normering Topinkomens

In de jaarrekening is in hoofdstuk 8 een tabel opgenomen 'Tabel inzake de bezoldiging toezichthoudende topfunctionarissen'. Volgens de tabel zijn geen beloningen uitgekeerd.

Sociaal

Werkladder en bezetting

In de jaarovereenkomst van 2018 zijn tussen de GR SW Fryslân en Caparis NV geen concrete doelstellingen met betrekking tot de werkladder meer opgenomen. Het beleid van Caparis NV blijft echter gericht op op de afgesproken doelstelling om waar mogelijk medewerkers te plaatsen in detachering en begeleid werken.

In 2018 is het gemiddelde aantal SW-medewerkers met 187 Fte gedaald, van 1.906 fte tot 1.719 Fte. Het ambtelijk kader daalde met 4 Fte van 66 naar 62.

Verwacht wordt, dat de bezetting de komende jaren verder zal dalen.

Ziekteverzuim

Onderstaande tabel geeft het ziekteverzuim in de GR SW Fryslân.

		Feit 2017	Feit 2018	Doel 2018
Sw	kort	5,00%	5,10%	4,50%
	lang	9,00%	10,50%	8,50%
	totaal	14,00%	15,60%	13,00%
Kader	kort	1,90%	1,50%	1,90%
	lang	2,60%	3,60%	2,60%
	totaal	4,50%	5,10%	4,50%

Het ziekteverzuim in de GR SW Fryslân komt over 2018 in zowel de SW als het Kader hoger uit in vergelijking met de feitelijke uitkomsten over 2017 en ook ten opzichte van de doelstellingen voor 2018. Met name het lange verzuim is hoger. Er is vaak sprake van ernstige en langdurige ziektebeelden.

De Arbo-dienstverlener heeft over 2018, wegens personeelstekort, te weinig uren bedrijfsarts geleverd. Daarin is, voor een deel van die uren, tijdelijk voorzien. In 2019 wordt gebruik gemaakt van een nieuwe Arbo-dienstverlener.

Begroting 2020

Algemeen

Dit jaar wordt in een projectstructuur gewerkt aan een nieuwe inrichting van de GR SW Fryslân en Caparis NV. Aanleiding is de invoering van de Participatiewet op 1 januari 2015. Vanaf die datum is de instroom in de oude Sociale werkvoorziening afgesloten en vallen de activiteiten voor de groep cliënten met behoefte aan begeleiding op een arbeidsplaats voortaan onder die Wet.

Het jaar 2019 is voor zowel de GR SW Fryslân als voor Caparis NV een overgangsjaar, waarin duidelijkheid zal ontstaan over het bestaansrecht en de governance van beide entiteiten. Om die duidelijkheid te bewerkstelligen is een project ingericht. Het project doet onderzoek naar en verkent de juridische mogelijkheden van werkgeverschap van de SW-vcliënten, de borging van de wens om invloed vanuit de gemeentebesturen en de bedrijfseconomische bedrijfsvoering. Complicerend is, dat een viertal gemeenten heeft aangegeven bij voorkeur niet meer eigenaar van de NV Caparis te willen zijn.

Op dit moment is er voor de toekomst van de huidige GR SW Fryslân en Caparis NV nog onvoldoende duidelijkheid. Het Bestuur van de GR presenteert daarom een beleidsarme begroting voor 2020. Afhankelijk van de ontwikkelingen zal deze begroting in de loop van 2019 worden gewijzigd om in 2020 met een reële bedrijfsvoering te starten.

Begroting

Sinds de invoering van de Participatiewet op 1 januari 2015 is de instroom in de oude SW afgesloten. Daarom loopt de bezetting van deze dienstverbanden jaarlijks terug, met name door pensionering. Daarnaast treedt jaarlijks een gemiddeld verloop op van 1 % door bijvoorbeeld verhuizingen. Navolgende tabel geeft de bedragen Realisatie 2018, Begroting 2019, Begroting 2020 alsmede de meerjarenraming 2021, 2022 en 2023.

Alle bedragen in € * 1.000

	Realisatie 2018	Begroting 2019 *)	Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
BATEN						
Bijdrage GR-gemeenten	52.866	51.656	51.585	51.035	50.635	49.371
Bijdrage overige gemeenten *)	1.484	1.166	1.255	1.240	1.196	1.086
Doorbelasting aan Caparis	4.442	4.392	4.175	4.125	4.158	4.131
Totaal baten	58.792	57.214	57.015	56.400	55.989	54.588
*) v.a. 2018 via één deeln./betaalgemeente						
LASTEN						
Lonen en sociale lasten Sw	49.002	47.702	47.677	47.076	46.550	45.397
Vervoerskosten Sw	1.639	1.715	1.705	1.739	1.774	1.809
Overige CAO gerelateerde kosten Sw	151	140	140	135	210	125
Lonen en sociale lasten ambtelijk	4.442	4.392	4.175	4.125	4.158	4.131
Doorverdeling BW-subsidie naar Caparis	3.489	3.178	3.229	3.234	3.205	3.032
Overige kosten GR	94	127	129	131	132	134
Totaal lasten	58.817	57.254	57.055	56.440	56.029	54.628
FINANCIERINGSFUNCTIE						
Rente- en overige kosten	60	48	32	19	7	3
Doorbelasting rente naar Caparis	-60	-48	-32	-19	-7	-3
Totaal financieringsfunctie	0	0	0	0	0	0
Resultaat baten, lasten en financiering	-25	-40	-40	-40	-40	-40
Resultaatbestemming	25	40	40	40	40	40
RESULTAAT	0	0	0	0	0	0

Baten

De deelnemende gemeenten betalen de loonkosten van de SW-bezetting inclusief de sociale lasten, pensioenpremie's en vervoerskosten etc. Voor 2020 berekent de GR een gemeentelijke bijdrage van € 51.585.000. Per Standaard eenheid (SE) leidt dat tot een bijdrage van € 30.936.

Over 2019 bedroeg de bijdrage van de aangesloten gemeenten € 29.916 per SE. De stijging wordt veroorzaakt door stijgende CAO-lonen in de (oude) SW. In de jaarrekening 2018 komt de bijdrage per SE uit op € 29.643.

Op dit moment is de verwachting dat de GR in 2020 gemiddeld 1.718,7 SE-dienstverbanden zal realiseren.

Lasten

Binnen de exploitatie van de GR SW Fryslân vormen de loonkosten de grootste uitgavenpost. De CAO SW liep tot aan 1 januari 2019. Onderhandelingen over een nieuwe CAO zijn op moment van samenstellen van dit voorstel niet afgerond. Vooruitlopend is een schatting gemaakt en is een stijging van 2,6 % verwerkt. Daarnaast is wegens doorwerking uit de jaarschijf 2018 nog 1 % extra opgenomen.

Effecten

In dit voorstel vragen wij u om uw zienswijze te geven op de jaarrekening 2018 en de begroting 2020 van de GR SW Fryslân.

Beleid en regelgeving

De wet gemeenschappelijke regelingen en de Gemeenschappelijke regeling SW Fryslân zijn van toepassing.

Financiën, risico's en beheersmaatregelen

Effect jaarrekening 2018

Over 2018 was voor Heerenveen sprake van een nabetaling van € 296.000. Dat bedrag is in de jaarrekening over 2018 verwerkt.

Effect begroting 2020

Jaarschijf 2020

GR SW Fryslân neemt in haar begroting voor 2020 een bijdrage voor Heerenveen op van € 9.313.000. De actuele stand van de gemeentebegroting 2020 beloopt op € 9.044.000, inclusief een verhoging met € 445.000 uit de Perspectiefnota 2019.

In haar conceptbegroting voor 2020 vraagt GR SW Fryslân van Heerenveen een hogere bijdrage ad € 269.000. Er is sprake van hogere loonkosten van 1,5 % ofwel € 141.000 en van een wijziging van het Heerenveens aandeel in de totale GR. Uitgedrukt in Standaard eenheden (SE) biedt de GR een werkkring aan 1.667 SE's waarvan 299 uit Heerenveen. Vorige ramingen lagen respectievelijk op 1.727 en 305 SE's. De gewijzigde verhouding betekent een toename van 0,25 % van het Heerenveense aandeel in de totale begroting van de GR SW Fryslân. Deze waarde komt overeen met € 128.000.

De CAO-onderhandelingen voor 2019 lopen nog, de CAO liep tot aan 1 januari 2019. Verwacht mag worden, dat uit die onderhandelingen nog een mutatie voortvloeit. Deze zal dan 2019 betreffen, met doorwerking naar 2020 en volgende jaren.

Onder het kopje Meerjarenbegroting 2021 – 2023 beschrijven wij een aantal onzekerheden die naar verwachting ook impact op de jaarschijf 2020 zullen hebben. Onder Conclusie is onze eind-aanpak verwoord.

Meerjarenbegroting 2021 - 2023

In de jaren 2021, 2022 en 2023 vraagt GR SW Fryslân een hogere bijdrage van respectievelijk € 627.000, € 813.000 en € 517.000:

Jaarschijf (*1.000)	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>
Aanvraag GR SW Fryslân	9.250	9.151	9.080	8.853
Meerjarenramingen Heerenveen	8.536	8.336	8.336	8.336
Perspectiefnota 2019	445	188	-69	0
	8.981	8.524	8.267	8.336
Actuele saldi	269	627	813	517

In de perspectiefnota 2019 is bij het thema Zorg en Welzijn bij het onderdeel Participatie, Sociale Werkvoorziening geen rekening gehouden met de terugloop in de geraamde budgetten voor de jaren 2021 t/m 2023. Het gaat om € 200.000 (€ 8.536.000 -/- 8.336.000). Het gepresenteerde meerjarenperspectief vanaf 2021 geeft aan dat het benodigde bedrag voor ons aandeel in de gemeenschappelijke regeling ten opzichte van de begroting 2019 in vier jaar uitkomt op nul. Vanaf 2021 zal het bedrag per saldo wel dalen, maar gedurende die periode met € 200.000 minder dan verwerkt is in de Perspectiefnota. Dit betekent dat de gevraagde middelen in de perspectiefnota voor de jaren 2021-2023 en op basis van de toenmalige uitgangspunten, € 200.000 te laag zijn en dat daarmee de beschikbaar gestelde middelen ontoereikend zijn.

In vergelijking met de ontwikkeling in de Perspectiefnota 2019 laat de begroting 2020 van GR SW Fryslân een tegenvallende kostenontwikkeling zien.

Dat wordt met name veroorzaakt door een herbeoordeling van de pensioendata van de individuele SW-medewerkers. Pensioenen gaan gemiddeld in met 67 in plaats van met 66 jaar. Daarnaast is sprake van stijgende loonkosten uit hoofde van de CAO-ontwikkeling. Was bij de voorbereiding van de meerjarenbegroting 2020, 2021 en 2022 (voorjaar 2019) rekening gehouden met 1,6%, 1,8% en 1,8 % (2020, 2021 en 2022), nu verwerkt GR SW Fryslân een reeks van 3,4%, 2,3%, 2,5% en 2,0%. Daarbij is in 2020 sprake van doorwerking uit 2018 van 1 %.

Zowel de GR SW Fryslân als Caparis NV zitten in een proces van herstructurering. De herstructurering betreft in hoofdzaak bedrijfsvoering en governance. Activiteiten zullen worden beëindigd, nieuwe komen er voor in de plaats of bestaande worden uitgebreid. Verwachting is, dat gemeenten in ieder geval Beschut-binnen-oud bij het nieuwe bedrijf onder zullen brengen. Afname van activiteiten rond de Participatiewet is in voorbereiding dan wel kristalliseert zich uit in dienstverleningsovereenkomsten (DVO's). Al deze effecten uit de herstructurering werken door in de schaal van het nieuwe bedrijf en de – nieuwe – kostenstructuur en dus ook in de gemeentelijke bijdrage. Het project herstructurering verwacht straks in de zomer duidelijkheid te verschaffen over de kosten in het nieuwe bedrijf en de gemeentelijke bijdragen die daar dan bij horen.

In NARIS is het risico van stijgende loonkosten opgenomen. De CAO liep tot en met 2018. De onderhandelingen om te komen tot vernieuwing lopen nog. De loonkostenontwikkeling en een eventuele Rijkscompensatie daarop zijn op moment van schrijven van dit advies nog niet bekend.

Conclusie

Samengevat is er sprake van diverse ontwikkelingen die het op dit moment lastig maken om een juiste inschatting te maken van de benodigde gemeentelijk bijdrage aan de SW. Wij zijn dan ook van mening dat uitsluitend de jaarschijf 2020 een redelijk beeld geeft van de benodigde middelen. Ten aanzien van de jaarschijven 2021, 2022 en 2023 zijn er dermate veel ontwikkelingen, uitstroom/prijsontwikkelingen/herstructurering, dat wij vooralsnog niet adviseren deze middelen in de gemeentelijke begroting 2020 op te nemen. Wij hopen dat de uitkomsten van de herstructurering in de zomer dusdanig beschikbaar zijn dat we deze kunnen vertalen in onze begroting. Indien deze op dat moment nog niet beschikbaar zijn zullen wij u voorstellen uitsluitend de jaarschijf 2020 sluitend te maken op basis van de nu voorliggende begroting van de GR.

Vervolgaanpak

De ontwikkelingen rondom het taakveld Sociale werkvoorziening worden uw raad gepresenteerd in de reguliere documenten van de Heerenveense beleidscyclus.

Communicatie

Wij verzoeken u uw zienswijze kenbaar te maken aan het Dagelijks bestuur van de GR SW Fryslân door middel van bijgevoegde concept-brief.

Relevante informatie

De Jaarrekening 2018 en de begroting voor 2020 van GR SW Fryslân.

Het college van burgemeester en wethouders van Heerenveen,
de secretaris,

de burgemeester,

de heer J. van Leeuwestijn

de heer T.J. van der Zwan

Onderwerp

Jaarrekening 2018 en Begroting 2020 GR SW Fryslân

De raad van de gemeente Heerenveen;
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 28 mei 2019 ;

gelet op de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Gemeenschappelijke regeling SW Fryslân,

overwegende dat, de GR SW Fryslân de jaarrekening 2018 en de begroting 2020 heeft ingediend met voor de Raad de mogelijkheid tot het indienen van een zienswijze op de stukken,

Besluit

1. De zienswijze ten aanzien van de jaarrekening 2018 en de begroting 2020 van de GR SW Fryslân zoals verwoord in de conceptbrief vast te stellen;
2. De zienswijze aan de secretaris van de GR SW Fryslân te versturen;
3. De uitkomsten van de herstructurering beoordelen zodra die beschikbaar zijn c.q. verwerken in de begroting 2020 - 2023.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 24 juni 2019.

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw L. Roest-Jonkers

de heer T.J. van der Zwan